

Тепер усіх звати «Вибач»

Bart Moeyaert

An extract pp 5-31

Original title Tegenwoordig heet iedereen Sorry
Publisher Querido, 2018

Translation Dutch into Ukrainian
Translator Iryna Koval

© Bart Moeyaert/Iryna Koval/Querido/Flanders Literature – this text cannot be copied nor made public by means of (digital) print, copy, internet or in any other way without prior consent from the rights holders.

1

Мій брат тримає виделку з ножем наготові. Він каже, що голодний.

— Я не дуже, — кажу я.

Зараз надто спекотно для гарячих страв.

На Аланових оголених грудях видніється знак оклику.

Його груди вже тричі розтинали, та на вигляд це як один раз, і він ще живий.

«Бум-бум», стукотить його серце ліворуч від шраму.

Хоча ні — «бум-бум» стукотить половина його серця.

2

Мікрохвильовка у мене за спиною каже «дзинь», та мама нічого не подає на стіл.

Вона сідає, ставить лікті обабіч її тарілки і каже, що хоче з нами дещо обговорити.

— Спокійно, — звертається вона до Алана, затуляючи його обличчя рукою, наче він забагато говорить, хоча Алан дуже спокійний, сидить собі і дихає.

Мама відбирає у нього ніж і виделку.

Потому вона знову ставить лікті на стіл і спирається підборіддям на руки. Тоді переводить погляд з мене на пляму на столі, яка має вигляд риби.

Набравши в груди повітря, вона каже, що мій батько і його Круз відтепер хочуть змінити правила.

— Мамо, спробуй сказати це без вступу, — кажу я.

Отож вона без вступу говорить, що тато і його Круз вважають мене некерованою.

Це не новина.

Проте пропозиція, яка звучить після неї, є новою.

Їм здається, що буде краще, якщо я не проводитиму з ними кожні вихідні. Вони гадають, що ліпше робити це щодва тижні. Або щотри. На їхню думку, мені це теж довподоби.

Справді?

Це не схоже на пропозицію. Це схоже на план дій.

Але все одно вони хочуть почути мою думку.

Я переводжу погляд з матері на білу тарілку переді мною.

Вона порожня, але ку-ку: добре придивися — зненацька на ній з'явився шматок жорсткого м'яса, про який я не просила.

— Я не некерована. Зі мною просто інколи трохи складно, — кажу я.

— Це не мої слова, Біанко, — відповідає мати.

— Ні. Але ти могла заперечити татові.

Мій голос тремтить.

Мама хитає головою, вдаючи, що усміхається.

— Я лише переказую його слова. Ти можеш обговорити це з ним і Круз, коли вони заберуть тебе сьогодні по обіді. Це твоє рішення. Ти знаєш, що ти — дівчинка з інструкцією до використання, і я з цим рахуюся. Ти хотіла почути це без вступу, отож я нічого не прикрасила. Я вжила те саме слово, яке вжили вони.

Некерована.

Я відсуваю тарілку.

Тоді позираю на Алана, який знов узяв ножа з виделкою до рук, вишикувавши їх, наче солдатів, обабіч тарілки в очікуванні корму з мікрохвильовки.

— А він? — запитую я маму, дивлячись на Алана.

Мені байдуже, що він з ними робитиме. Навіть якщо він тримає ножа небезпечно близько до обличчя і може от-от виколоти собі око.

Алан дивиться на мене. Зітхає. Моя думка його не цікавить.

Але він вислуховує материнські пояснення.

Вона каже, що для нього нічого не зміниться.

— Інакше з його здоров'ям і бути не може. Йому дев'ять.

Мама має на увазі, що Аланові лише дев'ять років, але вона каже це таким тоном, наче йому не дожити до його десятиліття.

Я закриваю очі. О Господи.

Мама і театр.

Вона вже кілька місяців бере уроки, і це помітно.

Аланові заманулося зобразити те, що він щойно почув. Що він ох який нещасний черв'ячок. Нічого не варте створіння. Беззахисна істота.

Він звішує голову з бильця свого стільця, стогне і каже голосом Стіві з «Гріфінів», що голодний. І додає, що може з'їсти цілий м'ясний пиріг і легко проковтне цілу каструлю вишневої підливи.

Звііііііісно.

У нього вже навіть трохи тече слинка.

Мама кладе палець на білу пігулку поруч з його склянкою і підсуває її до нього.

— Чудово, — каже вона. — Тоді почни з неї.

Вона по черзі забирає у нього ніж і виделку і кладе їх поруч з його тарілкою. І додає, що їжа зараз буде, і що вона зрадіє, якщо він з'їсть дві, три, чотири ложки.

— Ми з Біанкою вже майже закінчили нашу розмову.

У Алана вовчий апетит і мишачий шлунок. Поки його тарілка порожня, він бравує, та коли йому накладуть їсти, цього завжди виявляється забагато, і він здається.

Я позираю на маму, запитуючи поглядом, чи вона очікує, що я щомиті теж скажу «дзинь», бо я вже цілу хвилину розмірковую над планом тата і його Круз і врешті-решт мала дійти висновку, що загалом / звісно / це чудова ідея / жодних проблем / краще і бути не може.

Вона чекає.

Я мовчу.

Ніяких «дзинь».

Я не вважаю це чудовою ідеєю. У мене інші думки з цього приводу. І зовсім інший план.

Вона нахилиється до мене, наче я щось сказала, і вона мене недочула.

— Тільки не треба вдавати, що ти щоразу з нетерпінням чекаєш вихідних, Біанко. У мене не складається враження, що ти за ними особливо сумуватимеш, чи не так? У травні, коли вони сказали, що забиратимуть тебе в суботу замість п'ятниці, ти зраділа. Навіть півтора дні в одному будинку з ними тобі здаються задовгими.

— Вони живуть не в будинку.

— Звісно, це будинок. Вони живуть разом з багатьма людьми, і у приміщенні є дах, отож це будинок. Так вирішив твій тато.

— І його Круз, — кажу я. — Ну добре.

Я стенаю плечима.

Приміщення, у якому раніше розташовувався склад, де майже немає стін і де фактично усе належить усім / так, звісно / це будинок / у ньому є дах.

Кілька секунд – мені не потрібно більше, щоб вирішити, що я не хочу продовжувати цю розмову. Вони ніколи не роблять висновків: спочатку вирішують щось без мене, а тоді запитують, чи вважаю я це хорошою ідеєю.

Цього разу відповідь «ні».

У мене немає бажання бачити мого брата, який спершу вдає з себе зголоднілого звіра, який зараз проковтне тарілку, а потім, кілька разів штрикнувши виделкою м'ясо, просить бутерброд – та ще й його отримує.

У мене немає бажання їсти підливу, яка має колір крові.

І немає бажання слухати, що ми маємо їсти обережно, бо від вишень залишаються плями, а кухня нова і біла – і погляньте-но лишень, як гарно зеленіє філодендрон.

Я відсуваю стілець. Його ніжки скрегочуть по кахлю.

Мама хапається за голову.

Чудово.

— Я не голодна, — кажу я.

— Тобі треба їсти.

— Мені ні.

Мама каже моїй спині, що я мушу залишитися. Що мені треба поїсти, бо незабаром я зголоднію. Що я не повинна псувати усім настрій. Що незабаром до Алана в гості прийде його друг, у якого дуже особлива мама. І що я буду на сьомому небі, бо я її *знаю*. Це щира правда.

Вона дає мені слово.

— Ти її обожнюєш!

Оскільки я не реагую, її тон змінюється.

Вона каже, що моя поведінка ненормальна. Що незабаром їй доведеться визнати, що мій батько і його Круз таки мають рацію.

Я усе ще стою під сходами, поклавши руку на перила.

Мама не вимовляє це слово, але воно крутиться у неї в голові.

Мені багато чого хотілося б сказати і зробити, та я лише набираю в груди повітря і глибоко його видихаю.

— Я чую її дихання, вона ще жива, — каже Алан.

— Так, — відповідає мама.

Вона забирає його тарілку до плити, на якій стоїть каструля з вишневою підливою, і запитує, як правильно вимовляється ім'я його друга.

— Шаз?

Алан називає ім'я, яке звучить схоже.

— Звісно, — каже мама. — Отак.

Вони удвох хихотять.
Я тут не залишуся. Від цього хихикання удвох у мене завжди трохи темніє в очах.
Я мацаю кишеню.
Чи є у мене ключ?
Так.
Я відчиняю двері нашого будинку. А тоді зачиняю їх за собою.
Мені не хотілося б, щоб ви думали, що я серджуся, але я не заперечуватиму, якщо ви думатимете, що я серджуся.

3

Мама називає мене несамовитою.
Вона каже:
— Я знаю, що ти відчуваєш, доню. Коли я була приблизно твого віку, я була такою самою.
Раніше їй доводилося випустити пару з найменшого приводу, бо інакше вона жбурляла речі.
Я знаю, що таке пара, але вона і гадки не має, що відчуваю я.
Вона порівнює мене з розбещеною дитиною, яка лежить на спині, сердито лупцюючи ногами, і вигукує «Ні! Ні!»
Та вона помиляється.
Я набагато несамовитіша, ніж вона гадає, з єдиною відмінністю: я майже не видаю звуків.
Коли я незабаром повернуся, вона запитає мене, де я була.
Їй закортить дізнатися, чи я поводитися обережно. Чи допомогла моя прогулянка, і чи випустила я пару?
Чи стала я знову – еее – керованою?
Я скажу їй «так».
І опишу прогулянку, на якій не була.
Ви побачите, як я показую напрямок у неї під рукою. Мій палець перетинає міст. Я вказую за бібліотеку. А тоді обходжу довкола піклувального дому і кажу щось про людей, яких не бачила. Або скажу, що залишилася на ігровому майданчику і гойдалася на гойдалці.
Вона бере уроки акторського мистецтва, та мені вони не потрібні.
Вона дивитиметься мені у вічі, а я дивитимуся у відповідь і продовжуватиму вигадувати, аж поки вона не подумає: «Справи у Біанки ідуть трохи краще. Цій дівчині непросто, але я радітиму вже й тому, якщо їй щодня ставатиме трохи легше».
Якби ж вона знала...

4

Після того, як я помацала кишені в пошуках ключа і зачинила за собою двері, я не розпочинаю прогулянку, щоб випустити пару.
Зачинивши двері, я звертаю праворуч.
Перед дитячим майданчиком я знову звертаю праворуч, а тоді ще раз.
Я роблю півколо.
Через хвіртку наприкінці нашого садка я знову опиняюся у нашому дворі, де зупиняюся у затінку кущів.
Ніхто мене не помічає.
Раніше я притулялася спиною до бетонної стіни і чекала так кілька секунд, щоб зібратися з духом.

Я не люблю комах.

Тепер я вже не чекаю, бо це все одно не допомагає. Замружившись, я обережно втискаю моє тіло у щілину поміж живоплотом і стіною.

Спочатку моє плече, а потім усю решту.

Мені треба бути обережною, щоб не подряпатися об бетон. Де-не-де з нього стирчить арматура, за яку чіпляється мій одяг.

Завжди настає мить, коли мені хочеться повернути назад. Бо поруч щось дзижчить, чи дригає ногою, чи дряпається, чи липне. Тут кишить усім, що вилуплюється, повзає і літає.

Іноді здається, що живопліт не бажає моєї присутності.

У мій бік встромляється гілка.

Збирайся звідси, збирайся звідси.

Живопліт був тут першим.

Він уже існував, коли ми тут оселилися.

Хтось колись устроїв у землю лопату, щоб вирити ямку і посадити перші паростки. Хтось колись подумав: тут виросте живопліт, крізь який не прoderеться жодна людина.

Та вони не врахували мене.

У певний момент бетонна стіна закінчується. Це дивне відчуття.

Довкола мене лише живопліт. Пилюка і зелень, павутиння, колюче гілляччя. Здається, наче я вросла у крону дерева і вже не знаю, де ліворуч чи праворуч, де перед чи зад.

Та тоді я рахую до трьох, бо не хочу бути довічно ув'язненою у кущах.

Три – два – гоп!

5

А тоді я, усе ще жива, стою на клаптику землі, про існування якого ніхто не здогадується.

Він невеличкий.

Тут недостатньо місця, щоб лягти.

Я не знаю, хто наразі є чи колись був власником цього клаптика. Може, це частина нашого садка, а може, сусідчиного.

Я відкрила його у вісім років, коли шукала м'яч, і усе довкола здавалося більшим, ніж зараз.

Під шаром з листя і землі настелений кахель, на якому колись стояв курник.

З одного боку розташована бетонна стіна, яка зненацька знову тут виникла, а з іншого живопліт і паркан, який колись був пофарбований у блакитний колір.

Це місце належить мені, та мені доводиться ділити його з / ха-ха / комахами у моєму волоссі і одязі.

Чухання не допомагає від сверблячки і лоскоту.

Здебільшого мене десь щось кусає. На мені завжди пухирі від укусів комарів чи якихось інших створінь, що захищалися.

Деякі парканні дошки частково відірвані. Підтягнувши одну з них до себе, я протискаюся у щілину.

За сусідчиним курником стоїть забутий стілець.

Про існування сусідки усі теж трохи забули.

Сівши на стілець, я знову можу дихати. Увесь цей час мої кишені здавалися набитими каменюками, а тепер я нарешті можу зайняти з себе куртку / так мені здається.

– Тобі зручно сидиться? – запитую я саму себе.

І відповідаю:

– О, так.

Мені справді добре сидиться тут, у чужому здичавілому садку, біля сусідчиної старої компостної ями, за її курником, паростями квасолі і городиком з кочанами салату, які мають такий вигляд, наче вони

вибухнули, та іграшковим будиночком «Крижаного серця», який стоїть тут уже цілу вічність і цілковито обліз.

Ніхто не знає, що я тут.

Сусідка ніколи не заходить далі курника. Вона кидає курям об'їдки, відкриває дверцята, щоб зібрати яйця, і знову повертається до будинку.

Інколи вона витягає на сонце старий шезлонг. Якщо я дивлюся крізь дірку у стіні курника, мені видно, як вона на ньому лежить.

За чверть години сонце їй вже набридає. Вона ставить шезлонг назад до комори і повертається всередину. Потому замикає двері, а інколи ще й опускає жалюзі.

Поки я тут сиджу, мене ніде немає.

Тут мене ніхто ніколи не знайде.

6

Сьогодні курям усе байдуже. Здебільшого одна з них починає квохтати, наче застерігає інших. «Обережно, дівчатка, обережно. Це дитинча знову тут».

Якщо нашорошити вуха, мені чутно голоси мами і Алана з-за дерев.

Я не розумію, про що вони говорять, хоча кухонні розсувні двері відчинені.

Напевне, Алан тим часом уже проковтнув шматочок м'ясного пирога. Може, його подих пахне вишнями. Але може бути і так, що він уже давно попросив бутерброд.

– З абрикосовим варенням, мамо, будь ласка.

Він любить так чинити – просити щось, чого у мами немає. Він знає, що вона тоді почуввається винною, отож скаже йому «Вибач, серденько» і буде з ним дуже лагідною.

7

Наш дзвоник дзеленчить.

Я очікую почути рипіння маминого стільця /так, ось і він.

Потому на тривалий час западає тиша.

Для татового темного голосу ще зарано.

Він і його Круз сказали, що заберуть мене по обіді. Та полудень ледь розпочався.

Спочатку треба з'їсти обід – шматок м'ясного пирога, бутерброд без абрикосового варення.

Поставити посуд до посудомийки.

Тато і його Круз мають підготуватися до мене.

Вони зі мною ще не впораються, це ще зарано для них.

Я чую спів і вереск Алана. Потому хтось співає і верещить ще дужче за нього.

Це має бути його друг.

Синок тої особливої матері /чудової /неймовірної.

Облиште мене.

Я просто залишуся трохи некерованою сидіти на моєму старому стільці.

Я часто сиджу тут понад годину, коли думаю про маму чи тата, чи про ті часи, коли вони ще були разом, чи про Круз.

У сухій дірці поміж парканом і курником я зберігаю у пластмасовій коробці кілька речей.

Сік «Capri-Sun» і пакетик родзинок.

Я беру «Capri-Sun» з собою зі старого холодильника, а родзинки – з шафи. Це не крадіжка.

Ще там лежить стара коробка на печиво, у якій я зберігаю фотоальбоми, кілька олівців, ножиці і зошит, у якому я щось малюю чи записую. Інколи я занотовую кілька речень про те, як зараз почувуюся.

А іноді я пишу єдине слово. Тоді малюнок довкола буде великий. У мене дуже добре виходить малювати неіснуючі квіти і рослини.

У моїй кімнаті лежать товстелезні альбоми з вклеєними фотографіями. Я зберігаю їх на нижній полиці у шафі. Якби я спробувала принести їх сюди, це привернуло б увагу.

Альбомчики, які знаходяться тут, лежать разом у папці. Мама замовила їх через інтернет.

Один з її дитячими фотографіями.

Інший, коли вони з татом тільки познайомилися. По тих фотографіях не видно, що у них колись народяться діти. І не видно, що вони колись розійдуться.

Ще там є альбом з моїми дитячими фотографіями. На його середині з'являється Алан. На цих фотографіях є також наш будинок.

Коли я бачу його на фото, мені стає сумно. Я не знаю, чому.

8

Аланів голос нагадує пташеня з мультфільму. Його друг, якого я ще ніколи в житті не бачила, теж щось каже. Їхні голоси деруться угору над кущами і деревами, через паркан і курник.

Я кажу собі, що мене зовсім не розпирає цікавість.

Та я знаю, що брешу.

Звісно, мені кортить дізнатися, хто та мати, яку я так обожнюю.

Може, настав час повернутися з моєї прогулянки?

Ще не встигнувши відповісти на це запитання, я підводжуся.

9

Зайшовши до вітальні, я ледь не перечіпляюся за ноги Біллі Кінг. З переляку я затуляю рота рукою і видаю звук, схожий на гикавку.

Біллі Кінг сидить у кріслі поруч з телевізором. Її заливає сонячне світло, та вона не блимає. Вона звична до яскравого освітлення.

— Привіт, — каже вона.

Я не можу повірити власним очам.

Я настільки спантеличена, що забуваю привітатися.

Мій план полягав у тому, щоб зайти до вітальні / поглянути, що це за така матір / о, о'кей, це лише ота / і піти до моєї кімнати / час зайнятися чимось іншим.

Та натомість я проходжу до кухні, де зараз знаходиться мама. Ставши поруч з нею, я кажу:

— Біллі Кінг у нас удома.

Вітерець розвіває фіранки перед розсувними дверима. З вулиці долинає щебетання птахів і шум дитлахів, які бавляться.

— Біанко, дитинко, — відказує мати, — якби ти не вийшла з-за столу, я б тобі про це розповіла.

Вона простягає руку, щоб дістати цукорницю з підвісної шафки, водночас дивлячись через плече.

— А це її син — як тебе звати, хлопче? Я завжди неправильно вимовляю твоє ім'я.

Я позираю у напрямку кухонного стола.

Там, сяючи, сидить мій брат. Навпроти нього сидить хлопець, який запихує до рота залишки бутерброда, прожовує його і врешті-решт відповідає:

— Джаз.

Його ім'я триває три секунди.

Він одним рухом голови відкидає з обличчя своє світле волосся.
І зненацька я усвідомлюю, що Алан дружить із сином Біллі Кінґ.
Де я увесь цей час була? Сиділа на своєму стільці, чи у печері, чи у моїй кімнаті?
Недоліком зникання є те, що ти вряди-годи щось пропускаєш.
Наприклад, сьогодні зранку я спакувала мою валізу на вихідні. Спершу я слухала музику, лежачи на ліжку. А тоді навшпиньках пройшла до маминої кімнати і ще раз витягнула з-під ліжка її життя. Ця коробка маленька, та коли вона опиняється у моїй кімнаті, то стає величезною.
І увесь цей час я не знала, що Біллі Кінґ прийде до нас у гості.

10

Мамине дихання пришвидшене.
Присутність акторки у нашому будинку її теж нервує.
Та поза тим по ній нічого не помітно.
Її пальці немов метелики, що прикрашають тацю.
На кількох помаранчевих серветках стоїть цукорниця з крихітною ложечкою, порцелянова корівка з молоком, чашки з блюдцями і скляна тарілочка з кількома шматками кексу.
Вона ставить у центрі чайничок.
— Що це означає? – шепочу я.
— Що ти кажеш?

Я позираю на неї, щоб вона могла прочитати на моєму обличчі, що я не планую питати її удруге.
Я нагинаю тулуб вперед і вбік, щоб отримати змогу побачити телевізор із кріслом. Біллі усе ще на місці, я не помилилася.
— Хочете ще по бутерброду? – питає мати за моєю спиною.

У мене трохи паморочиться в голові.
Щебетання пташок, верески дітей і мати, яка шурхотить пакетом з хлібом, щоб намастити бутерброди для Джаза і мого брата.
Але з усього, що мене зараз оточує, найважливішою є Біллі Кінґ.
Я мушу спробувати не звертати уваги на решту.
Біллі сидить у нашій вітальні і є самою собою.
Вона гортає журнал, у якому розміщена стаття про неї.
Хоча ні, це неправда. Минулої середи я вирізала звідти її інтерв'ю. У мене є альбом, куди я вклеюю усе, пов'язане з «Тут у нас».
У інтерв'ю йшлося про хворобу, яку вона пододала, і про те, що вона незабаром розпочне зйомки фільму, якого усі з нетерпінням чекають. Вона гратиме у ньому двох жінок водночас. Це буде вперше.
Біллі одним рухом руки заправляє волосся за вухо.
У неї на футболці блискучі квіти, і на штанах також. Напевне, їй спекотно зараз сидіти у тому кріслі, але у телевізійній студії під софітами, звісно, ще спекотніше.
— Обережно, – каже мати, бо я перегородила їй дорогу.

Я не пасую до Алана, і не пасую до Джаза. І до моєї матері. І до Біллі, хоча мені здається, що вона дуже добре мене зрозуміла б, якби дізналася про мене більше.
Напевне, Біллі знає, як зупинити думки.

11

Діти на вулиці граються у пісочниці чи гойдаються на гойдалці – це те рипіння, яке я чую. Вони плескаються у дідках і дитячих басейнах.

Десь з будинку вдалині долинає жіночий голос, який зачитує новини по радіо. Ідеться про каверзну справу. Вона вживає це слово двічі.

Мені здається, я знаю, що означає «каверзна».

Алан із Джазом розвалилися на своїх стільцях і жують бутерброди. Вони сидять один навпроти одного, увесь час перешіптуючись.

Я не розумію ані слова з їхньої розмови, але можу припустити, про що вона.

Мій брат незабаром піде грати з Джазом у футбол, чи у крокет, а потому вони робитимуть ще двадцять сім інших справ. Звісно, вони також підуть плавати – точніше, Алан називає це плаванням.

Дитячий басейн із «Алді» уже тиждень стоїть готовий.

Алан будує хижі з відер і дерев'яних ящиків, тоді висипає поруч з ними ящик машинок і грається в цунамі.

Те, що басейн ще не почав протікати, можна вважати чудом, бо щодня настає кінець світу.

Через Аланові землетруси гинуть цілі континенти, і сам Алан теж не виживає.

Його завжди змиває водою.

Щоб досягти більшого ефекту, він хапає садовий шланг і затискає його зламану насадку під пахвою чи поміж ніг. Тоді лягає і притискає головою верхній шар басейну, так що вода з нього переливається через край уздовж його вух, а вода зі шлангу порскає і бризкає вусібіч.

Потому басейн перетворюється на корабель.

Алан падає за борт і борсається у мокрій траві. Він намагається врятуватися, пливучи брасом чи кролем, які він знає.

Коли він грається у потопельника, то схожий на тонучого коника-стрибунця.

Я не думаю, що плавати по мокрій траві пасує до Джаза з його світлим волоссям.

У нього вдома, напевне, є справжній басейн.

12

Мати ставить тачку з чаєм на журнальний столик і запитує, чи не хоче Біллі радше випити лимонаду чи льодового чаю. У холодильнику стоять графин з чаєм, лимон і кубики льоду.

– Може, мені взяти графин і додати у нього ще трохи льоду? – пропонує вона.

Біллі відказує, що гарячі напої добре допомагають від спеки.

Її голос спокійніший, ніж у телевізорі.

У «Тут у нас» її звати Ілона Алдерс, і вона працює у кафе.

Під час робочого дня їй доводиться підвищувати голос, щоб перекричати гамір. Вона завжди спершу схищує руки на грудях, тоді притуляє долоню до щоки і кладе на неї голову. Аж потому вона заговорює.

Та зараз її голова, навпаки, здається дуже легкою. Напевне, вона радіє спокою і тому, що може бути сама собою.

Їй не треба говорити. Я почую навіть її думки.

У чашках дзеленчать ложечки.

Я беру з шафи велику склянку, проте забуваю налити у неї води.

Я підслуховую – так, як це робить сама Біллі, коли вона є Ілоною. Її вуха – це частина її професії.

Працюючи в кафе, вона цілими днями миє посуд чи розливає пиво. Спостерігаючи за нею, стає зрозуміло, що вона дуже добре вміє слухати. Проте інколи вона також удає з себе глуху.

Підслуховуючи, вона втягує живіт і стає поруч з дверним прорізом. Її око скошується у бік того вуха, яке більше чує. Тим часом у сусідній кімнаті Дагмар і Сем, або хтось інший з «Тут у нас» розмовляють про щось, чого ніхто ще не знає.

Ілона часто говорить «Що це означає?», з наголосом на «це». Якщо вона підслуховує і хтось заходить до кімнати, або десь раптово відчиняються двері, вона вигукує:

– Господи, що це означає?

Ніхто в світі не вимовляє цю фразу так добре – з усіма літерами і усім смислом, який у неї можна вкласти. Я намагаюся не вживати її часто, але мені подобається так казати.

13

Я чую мугикання Біллі. Вона каже, що чай дуже запашний.

Я глибоко втягну носом повітря, наче теж можу відчутися запах чаю. Чи її парфумів.

Сем якось сказав їй, що вона пахне черешнями.

Він був тривалий час закоханий в Ілону. Здебільшого Сем вбирається в картаті сорочки з короткими рукавами, які йому надзвичайно личать.

Вони з Ілоною зустрічалися, та це тривало недовго.

Цілюючись, вони бачили майбутнє. Так це називали у серіалі.

Глядачі раділи, бо справжнє кохання існувало і могло коли завгодно постукати у двері. Бо так казали по телебаченню: «Кохання існує і може будь-якої миті постукати у двері». А тоді показували зображення Сема перед чиймись дверима.

Проте коли він запропонував Ілоні вийти за нього заміж, вона сказала «ні».

Це було на Майорці. Освідчення уже цілий тиждень висіло у повітрі, і всі думали, що вона скаже «так», отож її відповідь справила враження вибухнувшої бомби.

Ні.

14

У мене за спиною мій брат запитує Джаза, чи не хоче той пограти у футбол. Чи поплавати. І чи узяв він з собою плавки.

– Ні, – відповідає Джаз.

– Це не має значення, – каже Алан, стягаючи з себе шорти і демонструючи свої плавки. – Влітку мої плавки – це мої труси. Але ти можеш просто плавати в трусах, моя мама не заперечуватиме. Я знаю дуже класний спосіб плавати.

– На спині? – запитує Джаз.

– На траві, – каже Алан.

Я повертаюся до столу, бо хочу побачити Джазове обличчя.

Воно прояснюється. Плавання на траві викликає у нього ентузіазм.

Він каже, що має цьому навчитися.

– Я тобі покажу, – каже Алан.

Джаз здіймає догори обидва великі пальці.

Це не вельми розумно з його боку. Він не знає, що на нього чекає.

Він не знає, що під травною багнюкою. З ґрунту виповзають тлусті черв'яки, щоб ковтнути повітря, та все одно захлинаються.

– *Right*, – каже він.

І голосно відригує через бутерброди у його шлунку.

— Ми поведимося ввічливо! — гукає Біллі з її крісла у вітальні.

— Вибач, ма, — відповідає Джаз, вимовляючи це так, наче це одне слово.

Потому він відсовує свого стільця і виходить за Аланом у садок.

Спершу вони гратимуть у футбол, а тоді плаватимуть, але, можливо, спочатку візьмуться за крокет, чи пінг-понг, чи за «Операцію», чи перевдягнуться кимось, або вигадають ще двадцять три інші заняття, які триватимуть близько тридцяти секунд і усі мають відбутися на нашому крихітному газоні.

15

Моя мати запитує, чи не бажаю я до них приєднатися.

Вона теревенить з Біллі про Джаза і Аланове здоров'я. Вона вживає слово «стан». Вказуючи на апарат штучного дихання, який стоїть за диваном, накритий чохлом, вона каже:

— Йому вже ніколи його не позбутися.

Про мене не згадують. Навіть тихо. Навіть у пів реченнях з довгими паузами.

Якийсь час я спостерігаю за розмовою.

Чашки у їхніх руках висять над блюдцями.

Моя мати наче позує для знімку, проте тут немає фотографа.

— Що ти хочеш, любя? — звертається вона до мене. Поставивши чашку на блюдце, вона навіть усміхається. — Що ти там робиш?

Біллі гадає, що я сором'язлива, бо я нічого не кажу.

Натомість я думаю, а це дещо інше.

— Може, ти хотіла б погратися з хлопцями? — каже мама, наче мені дев'ять.

Їй подобається будувати речення, якими вона звертається до мене, таким чином. Я є початком / винуватицею / проблемою.

Те, що Алан, можливо, зовсім не хоче гратися зі мною, їй на думку не спадає.

Вогонь і вода — вони цікаво сичать. Одна випаровується, а інший гасне.

Краще б вона спитала, чи не хочу я чаю, чи лимонаду, або льодового чаю. Чи сказала:

— Давай я візьму графин і додам туди ще трохи льоду?

Я трохи чекаю.

Дивлячись на Біллі, я зненацька розумію, що насправді дивлюся на Ілону і думаю про неї.

Дивно, коли хтось є двома людьми водночас.

Мені не можна їх переплутати.

Біллі подає мені руку і каже:

— Ще раз привіт.

Я кажу «Гей» і трохи незграбно її потискаю.

— Обережно, — каже мама, бо чашка з чаєм ледь не падає, і вказує головою у напрямку дверей.

Я киваю. Я не запитую, чи вона хотіла б, щоб я звідси пішла. Я гадаю, що вона хоче, щоб я пішла.